

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula II. Contraria non possunt esse simul in eodem subjecto

urn:nbn:de:bsz:31-102400

tur: *Hic homo non est cæcus. E. est videns.* Dicitur, tempore à natura determinato, h. e. eo tempore, quò subjectum per naturam est capax habitus, propterea, quod extra tale tempus consequentia non valet, ita non valet, si de infante recens natò ita colligas: *non habet dentes. E. est edentulus,* quia ipsi eò tempore per naturã dentes non debentur.

X. Verùm licet ut plurimum ita sese habere concedam, non tamen puto esse perpetuum. Exillimo enim, & quædam privativè oppositorum esse, quæ habent medium, quod ex extremis quasi compositum sit, qualia quidem sunt ea, quæ magis & minus recipiunt, ut *luminosum & tenebrosum,* (dicitur enim aliquid magis vel minus luminosum & tenebrosum) inter quæ in crepusculò datur medium ex lumine & tenebris quasi compositum, atque adeò aër tunc nec luminosus est, nec tenebrosus, sed ex parte luminosus, ex parte tenebrosus. Unde non valet: *Aër non est luminosus. E. est tenebrosus.*

REGULA II.

Contraria non possunt esse simul in eòdem subjectò. Aristoteles *Categ.*

Cap. XI.

I. Non planè idem dicit hæc Regula, quod præcedens, (i.) quia illa loquebatur de prædicatione contrariorum, hæc verò loquitur de inesse eorundem. At non est idem iudicium de prædicatione.

atione & de inesse, siquidem fieri potest, ut aliquid de aliquo non prædicetur, & tamen ipsi int-
 sit: sicut constat ex *Disput. X. hujus Partis Reg.*
 III. (II.) Quia Autores, quibus de præcedenti
 Regulâ nulla est controversia, circa præsentem,
 dissentiant, sicut ex mox dicendis perspicietur.

II. *Quod* autem Regula de eodem tempore sit
 intelligenda, expressè significatur per vocem *si-*
mul. Intelligenda etiam est de eodem subjecto *se-*
cundum eandem partem, & utrumque liquidum
 est ex *Reg. præced.*

III. Gregorius I. *dist. XVII. quest. III. a II.*
 Soncinas X. *Metaph. q. ult.* statuunt, *ne in gradi-*
bus remissis quidem contraria in eodem subjecto
esse posse. Sed Capreolus I. *dist. XVII. q. II.* Ja-
 vellus X. *Met. q. XIII.* ex instituto contra illos
 disputant, asserentes, *in gradibus remissis in eodem*
subjecto esse posse. Eademque est plerorumque a-
 liorum sententia.

IV. Hanc controversiam ut intelligas, præmit-
 to: quamlibet formam, quæ intensionis & remis-
 sionis est capax, habere aliquem suæ perfectionis
 terminum, ultra quem non possit intendi, eamq;
 si habeat, esse summam & perfectissimam. Statua-
 tur ergò, calorem summum continere octo gra-
 dus: illi gradus, qui sunt ultra medietatem, nem-
 pè quintus, sextus, septimus & octavus, appella-
 tur intensi & excellentes; illos verò, infra quintum
 qui sunt, primum scilicet, secundum, tertium &
 quartum, voco remissos.

Ggg

V.

V. Nunc facio duas conclusiones: I. *Contraria non possunt esse in eodem subjecto in gradibus intensis atque excellentibus.* Ista conclusio, quantum scio, non est controversa. Patet autem ejus veritas ex Regulâ præcedenti. Nam quilibet forma intensa denominat absolute subjectum, in quò est: sicut ab excellenti seu intenso calore aqua dicitur calida, & ab eccellente frigore, dicitur frigida. Si ergò duo contraria intensia essent in eodem subjecto, denominarent illud absolute, h. e. contraria absolute affirmarentur de eodem: ut si in unâ aquâ essent simul calor quinque vel sex graduum, & frigus quinque vel septem graduum, illa aqua esset simul calida & frigida, absolute dicenda.

VI. Quod autem dixi, *istam conclusionem non esse controversam*, intelligendum est de potentia naturæ. *Pernaturam contraria in gradibus excellentibus non possunt esse in eodem subjecto.* Sed quid per potentiam Dei absolutam hæc in parte fieri possit, discrepat inter Autores.

VII. Aristoteles *IV. Metaph. Cap. VI. t. 27.* eò probat, contraria non posse simul eidem inesse, (in gradibus excellentibus scilicet, & ita, ut ambobus de eodem prædicentur simpliciter) quod *impossibile sit, ut contradictoria simul de eodem affirmentur.* Statuit ergò Aristoteles, unum contrariorum inferre negationem alterius, indeque duo contraria de eodem affirmantur, fore, ut con-

tradit
dic TH
dictio
includ
quod s
mun
III
II. dis
excell
eande
esse p
clude
orum
bit Su
riorum
frion
tè, q
possib
litate
stru
taut
octo.
spua
renti
duo c
tame
duo c
contr
Vide

I. *Contra in gradibus* lufio, quan-
 iter autem. Nam qua-
 olute subje-
 feū intensō
 llente frigo-
 aria intētia
 ent illud ab-
 arentur de-
 calor quinq;
 vel septem.
 a & frigida.

tradictoria simul de eodō affirmentur. Cui acces-
 dit Thomas, qui *II. contra gentes c. XXV. contra-*
dictio, inquit, *in contrariis & privatis ē oppositis*
includitur. Sequitur enim: si est album & nigrum,
quod sit album & non album. Eademq; est com-
 munis aliorū sententia.

II. *At Petrus de Palude III. dist. XV. quæst.*
II. disputat & asserit, etiam contraria in gradibus
excellētib; eidem subiecto simul & secundum
eandem partem per potentiam Dei absolutam in-
esse posse, cūm existimet, contrarietatem non in-
cludere contradictionem, neque unum contrari-
orum inferre negationem alterius. Pro quō scri-
bit Suarez disp. Met. XLV. s. IV. n. 16. unum contra-
riorum non habet immediatam & formalem oppo-

sionem non
 de potentia
 gradibus ex
 subiecto. Sed
 ac in parte

sionem negati-
 vā cum alio, sed eamferi media-
 tē, quantum effectus unius est naturaliter inconsi-
 possibilis cum effectu alterius, quam impossibili-
 tatem potest Deus impedire, & simul conjungere
 utrumque effectum positivum in eodem subiecto, i-
 ta ut in re sit simul calidum ut octo, & frigidum ut
 octo. Vide eundem Suarez Part. III. Tom. I. di-
 sputat. XXXVIII. s. III. Et confirmant hanc sen-
 tentiam ex eo, quod licet naturaliter repugnet,
 duo corpora esse in eodem loco; per potentiam
 tamen absolutam illa repugnantia possit tolli, &
 duo corpora in eodem loco simul constitui. Sed
 contra hanc sententiam disputat Capreolus l. c.
 Vide & Gregorium l. c.

VI. t. 27. et
 eidem ines-
 & ita, ut am-
 r) quod firi
 eodem affir-
 um contra-
 , inde que
 ore, ut con-
 ita

IX. II. Conclusio: Contraria possunt esse in eodem subiecto in gradibus remissis. Hoc vult ista conclusio, calorem v.g. in quarto & frigus in quarto gradu posse esse in eodem subiecto (quod fit in aquâ, quando est accuratè tepida) imò sufficit, si una qualitas remissa sit infra quartum gradum, cum eâ enim potest contraria intensa simul consistere; sicut id, quod est calidum, non tamen summè, habet v.g. sex gradus caloris, & duos frigoris, vel septem caloris, & unum frigoris. Sciendum enim, tot gradus unius contrarii in subiecto aliquo esse, quot alteri desunt ad summam perfectionem; ut si calor octo graduum est in igne, nihil frigoris ibi est, quia nullus gradus deest illi calori ad summam perfectionem; si verò in aliquo est calor septem graduum, unus in eò gradus frigoris erit.

X. Non dubitamus autem pro istâ conclusione adducere ipsum Aristotelem. Is enim *V. Phys. t. 19. magis & minus esse*, inquit, *est contrarii plus aut minus inesse. & non inesse.* Et *t. 45. Quod autem minus est, ob mixtionem contrarii semper est.* Et probatur per experientiam, quæ tam clara & evidens esse videtur, ut eam sine insolubili ratione negare, Philosophi non sit. Cum enim aqua calefit ab igne, certum est, aquam in se recipere calorem, & tamen non statim amittit totam frigiditatem. Est igitur ibi simul aliquid frigoris & aliquid caloris. Vide Franciscum Suarez *disputat. XLV. Sect. IV. n. 11.* XI.

XI. Dicis: *Contrarietas est repugnantia, quâ aliqua non possunt esse in eodem subjecto. At gradus remissi contrariorum sunt contraria. E. non possunt esse in eodem subjecto simul. Minor probatur, quia contrarietas est repugnantia secundum essentiam. E. que obtinent essentiam contrariorum sunt contraria. At gradus remissi contrariorum obtinent essentiam contrariorum, sicut frigus remissum, est essentialiter frigus, & calor remissus essentialiter calor. II. Si contraria remissa sunt in eodem subjecto, subjectum inde denominabitur, h.e. duo contraria dicentur de eodem, quia quilibet forma suum subjectum denominat.*

XII. Ad I. Resp. Negando minorem: Gradus enim remissi non sunt contrarii. Est quidem contrarietas repugnantia secundum essentiam, verum non simpliciter, sed in tali gradu. Unde nos invertimus argumentum: *Gradus remissi contrariorum possunt esse in eodem subjecto simul. E. non sunt contrarii. Antecedens verum est ab experientia, & quia omnia argumenta adversariorum solvi possunt.*

XIII. In II. negatur consequentia. Neque verum est, *quamlibet formam denominare simpliciter subjectum, in quo est, sicut dictum fuit §. I. Argumenta Gregorii & Soncinatis brevitatis causâ omittimus. Videantur eorum solutiones apud Capreolum, Javellum, Soarium II. c. it. & Masium in post. prad. quest. V.*

sunt esse in
Hoc vult
& frigus in
ecto (quod
) in suffi-
artum gra-
ensa simul
non tamen
& duos fri-
oris. Sci-
ii in subje-
summam
um est in
gradus de-
n; si verò
anus in eò

onclusio-
m V. Phys.
rarii plu-
quod autem
er est. Et
ara & evi-
ratione
aqua ca-
cipere ca-
m frigidit-
ris & ali-
disputat.
XI.